

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla XXVI. Ea, quæ fiunt à Iudice, si ad eius non spectant officium
viribus non subsistunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

causam fideiubere. *l. Si fideiussor. tit. de fideiuss.* quæ sit de natura actionis. Sociorum denique commune periculum; commodum & incommodum est, & sibi quisque imputare debet, qui parum diligenti socio se conjunxerit. *Instit. de societate. §. fin.* Qui parum diligentem socium sibi assumit, de se queri, sibi que hoc imputare debet.

Objic. 4. Cajus me injusto metu coëgit ad tradendum illi equum meum, adeoque in morâ constitutus est, non

reddendo, quod iniquè possidet nihilominus si casu aliquo, seu fato equus perierit, ab onere restituendi illum liberatur. *l. Sicum. §. 1. tit. mandati.* ergo mora aliquibus non est damnosa.

R. Quamvis à reddenda specie, seu equo ipso, qui periit restituendo liberetur, non liberatur tamen ab æstimatione seu pretio: & præterea poenam tripli solvere cogitur. *§. Tripli. Instit. de action.* Nihil igitur lucri ex mora sua trahit. *V. Socinum in reg. 328. & seqq.*

REGULA XXVI.

Ea, quæ fiunt à Iudice, si ad eius non spectant officium viribus non subsistunt.

I. Idem penè verbis *Vlpianus in l. seu Regula. l. C. 132.* dixit olim factum à iudice, quod ad officium ejus non pertinet, ratum non est. Nam quæ geruntur à iudice, vim & effectum sortiuntur ab officio ipsius, & jurisdictione: hoc igitur sublata corrumpant omnia, necesse est. Ad quod declarandum *Glossa* utitur exemplis in speciem, & ad literam impertinentibus. Nam 1. simplex presbyter ait, ordines conferendo, chrismando, Virgines consecrando nihil agit. *c. Quorum vices. d. 68.*

2. Indulgentiæ ab Episcopo datæ ultra tenorem Conc. Generalis validæ non sunt. *c. Indulgentiæ de poen & remiss.*

3. Simplex Sacerdos, Archidiaconus, Decanus, vel Cantor, non tamen Episcopum ordinavit aliquem in Diaconum proferendo verba aliàs consue-

ta. Talis non est, nec agnoscitur pro Diacono propter defectum potestatis *Ita Gloss.* Verè quidem, sed non ad primarium Regulæ finem, ac scopum: nisi sub *Judicis* titulo quamlibet potestatem intelligas cum *Caramuel. in Theol. fundam. p. 242.* Igitur Dyni exemplis utamur. 1. Si iudex Laicus condemnaret aliquem, quem constat clericum esse, & non de jurisdictione sua, non valet ipso jure sententia. 2. Idem dicendum, si contra laicum pronuntiat sententiam, cujus competens iudex non est. 3. Si tempore feriarum iudex processit, utraque parte non consentiente, ipso jure non valet sententia. 4. Invalida dispositio est, si iudex pupillo sibi non subiecto tutorem dederit, & vicissim, si pupillo subiecto non subiectum tutorem. *l. scire oportet. §. fin. tit. de excusat.*

fat. tutorum. Ita ferè Dynus, subjun-
gens Regulam intelligendam esse de il-
lis tantum, quæ constat, non pertinere
ad officium Iudicis. Nam in dubiis pro
iudice præsumitur, ad munus cuius
spectat examinare ea, quæ ad suâ juris-
dictione pertinet. *c. super literis, de rescr.*
l. si quis aliena. l. 15. tit. de iudic. & interim
gesta valent per eum mero jure. *Barb.*
hic ex communi. Addit *Panorm. in c. Su-*
per literis, cit. Iudicem ideo suspectum
non fieri, quod non ingerit se, sed quod
sui muneris est, facit juxta *l. 2. tit. si*
quis in ius vocetur. c. Qualiter, & quando.
de accusat. Ista tamen suas exceptiones
habent, quemadmodum in Auctoribus
apud *Dynum* citatis reperiri in addi-
tionibus *lit. E. f. 261. V. Gaill. l. 1. obs. 34.*
Roderic. tom. 11. q. 14. art. 3. §. Adversen-
dum tamen.

11. Amplia R^o ut valeat tam in extra
judicialibus, quam in judicialibus ju-
dicis auctoritate expediendis. Cuncta
enim quæ hujus generis sunt, à legitima
judicantis potestate pendent. *Anchoran.*
hic. col. 2.

2. Ut valeat non solum, quando ab-
solutè quippiam definit iudex, sed et-
iam, quando modum consuetum non
observat in citando, examinando, reci-
piendo testes, & similia. *Gaill. l. 1. obs. 48.*
& 54. Idem de loco & territorio di-
cendum.

3. Ut valeat etiam contra statutum,
de non opponendo ullam exceptionem
quia exceptio iudicis incompetentis
etiam post tres sententias conformes
opponi potest. *Gaill. l. 1. obs. 42. n. 12.*
Gloss. in Clem. 1. de sequestratione posses-
sonum. Decius Consil. 520. n. 12.

4. Ut extendatur ad supremos
Principes, & iudices. Nam si Papa
limites potestatis suæ prætergressus
sententiam ferat in paganum aliquem,
& infidelem Dynastam, vel populum
defectu potestatis non subsistet. *Silv.*
V. Papa. num. 7. Item si Imperator
quamvis pio affectu circa personas,
vel res Ecclesiasticas etiam cum ma-
gno emolumento disposuerit, nul-
lum robur habebit. *c. Verum. c. Im-*
perator. dist. 96. Gaill. l. 2. obs. 32.

5. Quamvis partes in latam senten-
tiam consentiant, non ideo rata, &
valida erit, quod non ad partium vo-
luntatem, sed iudicis auctoritatem, &
potestatem attendimus. Si autem de
eadem re pactum inire voluerint, ju-
ra minimè resistunt, cum nihil hinc
detrimenti timendum videatur.

6. Denique si cum *Gloss.* extendere
velis ad alios etiam non iudicis, qui
qualemcunque potestatem habent, la-
tissimum campum aperies, sed absque
fructu, & præter intentionem Regulæ,
ut supra monui.

III. Ob^o. Sententia excommunica-
tionis etiam injusta metuenda est. *c. Quis-*
bus. Episcopi xi. q. 3. Ergò non semper
invalida est actio impertinentis iudi-
cis.

R. in citat. cap. sermo est, quemad-
modum *Gloss. notat.* de sententia ex-
communicationis, quæ est justa ex or-
dine judiciario, sed aliunde con-
stat eam injustam esse. Timenda er-
gò dicitur, tum propter auctori-
tem iudicis, pro quo in dubiis
militat præsumptio, tum propter
execu-

executionem, quæ apud ignaros cursum suum habet, & plurimum nocet etiam innocentibus.

Obj. 2. In *l. Capitalium. §. famosos. tit. de pœnis.* statuitur, ut qui deliquerunt, in locum delicti remittantur, ut in solatium, & satisfactionem eorum, qui læsi sunt, in præsentia illorum castigentur; nihilominus Iudex raptorem

virginis non remittens nulla pœna afficitur. *l. un. C. de rapto Virg.*

R. Ita specialiter sancitum est odio raptus, quia crimen est, nec quoad malitiam internam simplex, nec quoad familiæ perturbationem & innumera damna. Iudex igitur non remittens raptorem, quæ muneris sui sunt, exequitur, & laudem meretur.

REGVLA XXVII.

Scienti & consentienti non fit iniuria, neque dolus.

I. **C**oncordat illi *l. c. 187. Nemo fraudare videtur eos, qui sciunt, & consentiunt.* Nam qui injuriam ad animum suum non revocat, de relinquere, & contemnere censetur. *§. ult. Instit. de iniuriis.* Pro explicatione notandum est, 1. copulativè dici, *scienti, & consentienti*: quod nihil obstat, quò minus scienti injuria fiat, quemadmodum contingit omnibus, qui in manus latrocinantium incidunt, quos nihilominus injuriam pati, manifestum est. Similiter consentienti & non scienti injuria fit, puta amenti, vel impuberi. 2. Quid hic *dolus* vocetur, nimirum omnis calliditas fallacia, machinatio ad circumveniendù, & fallèdum alium adhibita secundùm *Labeonem. tit. de dolo malo. l. 1. & 2.* 3. Quod dicitur *scienti* intellige, vel de actuali cognitione, vel debito habendi illam. Nam qui ignorat, quod scire debet, excusationem non meretur *cap. 1. de postul. Prælator.* 4. duas esse partes Regulæ, uti *Dynus*

observavit. Vna est *Scienti, & consentienti non fieri injuriam: altera Scienti, & consentienti non fieri dolum*, eo scilicet modo, ut inde actionem habeat passus, aut deceptus.

Exemplum sit *i. si ingenuus* cum serva matrimonium contraxit liberè, sciens servam esse, non potest excipere dolum vel injuriam, *c. si quis ingenuus. & c. si femina. 29. q. 2. 2.* Si duo clerici etiam in majori ætate se invicem jocosè levitate percusserint, neque injuriam inferunt, nec excommunicationem incurrunt. *c. 1. de sent. excommun. 3.* Qui domum emit, sciens servitutem debere, de ea non habet exceptionem, sed sibi imputet. *l. 1. tit. de actione empti, & venditi, ita Gloss.*

II. *Amplia 1.* sive re ipsa sciat, sive præsumptivè tantùm: sive consentiat expressè, sive tacitè. Hæc enim in jure æquantur. *V. Gaill. l. 2. obs. 98. n. 21. Barbos. in axiom. 218.*

Amplia 2. Sive scientia, & consensu,